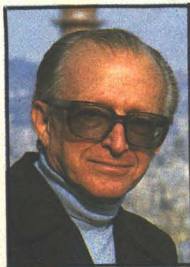

EL DAVANTAL DE

R

ecordo que quan el cinema va passar del blanc i negre al color es van alçar veus irades contra el nou procediment. En aquells temps, els protestataris tenien raó, perquè les pel·lícules acolorides significaven un notable retrocés de qualitat, en uns moments en els quals el blanc i negre assolía una excel·lència notable. Ni el tecnicolor, gairebé monopolitzat durant molts anys per la senyora Kalmus, no aconseguia de satisfer el gust exigent —i, en aquell cas, encertat— dels entesos.

Quan l'ordinador pinta

Però després, els avenços tècnics van fer la seva via implacable i el cinema en color no tan sols va anar progressant, sinó que arraconà el blanc i negre. Va deixar-lo com a record o punt de referència obligat per als nostàlgics i es refugià, pràcticament, en filmoteques i cine-clubs.

Ara, les veus irades retornen a causa d'una nova conquesta tècnica, l'acoloriment de films per sistemes electrònics. També ocorre que, d'entrada, els descontents tenen raó, perquè els resultats obtinguts són pobres. Així i tot no em sembla arriscat de vaticinar que un cop iniciada la recerca, s'anirà avançant pel camí emprès. De moment, la condemna és majoritària, gairebé unànime. Però amb excepcions de pes: Jean-Luc Godard s'ha sentit temptat pel nou procediment i estudia d'acolorir algun dels seus films més famosos.

La lluita es va animant, i els cops i els contracops s'alteren d'una manera commovedora. Un tribunal francès ha prohibit l'emissió per TV de la pel·lícula de

John Huston *La jungla d'asfalt*, pintada per ordinador. Alhora, sona l'alarma perquè l'enregistrament del color a base de suports fotoquímics, tot just en aconseguir un elevat grau de perfecció, comença a mostrar la seva feblesa. Films amb menys de quaranta anys de vida perden el color, s'esfumen visiblement. I aquí sí que es pot dir que reiterats avisos a temps han evitat que es pugui parlar de traïdors: la companyia Eastman Kodak, en tots els seus productes destinats a la fotografia i el cinema (és proveïdora majoritària d'aquesta darrera) ha advertit des de bon principi que el temps pot deteriorar el color. Alguns tècnics s'han aventurat a afirmar que amb l'ajuda de l'electrònica serà possible de restablir el cromatisme original. O sigui que, com passa sovint, el desencís alterna amb expectatives d'esperança i alguns optimistes s'apressen a dir que tot anirà per bé. Acabo de llegir en una revista setmanal de molta circulació que el president Reagan i la seva esposa Nancy havien quedat molt complaguts després de veure una pel·lícula de Cary Grant filmada l'any 1937 (en blanc i negre, naturalment) i acolorida ara pel sistema electrònic. No crec que sigui prou vàlid posar la il·lustre parella com a exemple de bon gust, però és innegable que representen la capacitat de discerniment de grans majories.

Tot això m'ha dut a la memòria un fet que ara em sembla extraordinari. Poc temps després del meu retorn de l'exili, em va venir a veure a l'editorial on treballava un estimat amic, en Maurí Espadaler. Havíem anat junts a Llotja i el temps de no veure'ns fou la causa de moltes converses endarrerides. Em va parlar amb passió d'una idea en la qual treballava: deia que la fotografia en blanc i negre havia traduït el color a una clau de grisos, i que creia possible de refer el procés a la inversa: a partir d'una gamma de grisos, retrobar els colors originals. Parlo de més de vint anys enrera i en Maurí Espadaler va morir fa temps, en plena maduresa. Qui sap si havia tingut una intuïció genial!

PERE CALDERS